

Post 11. Fartangen og Verkgata – byens sentrum

(Se post 7, Faret.)

Syd for Eilert Sundts gate ligger i dag ei lita bukt til Falkumelva en "rest" etter Skredderbekkens utløp. Bekken dannet skillet mellom Bakken og Falkum. Brohodet til den opprinnelige Teglverksbrua eller Jonassens bru (1872), lå her syd for bekkens utløp. På denne siden lå også Eduard Jonassens teglverk. På Strømdalsida av Falkumelva lå 3 husmannsplasser kallet Tyskland.

Navnet fulgte en tysk fløtermannsslekt som slo seg ned på Strømdal allerede på 1600-tallet. Ferja over elva til Skredderbekkens utløp hørte til eieren av Strømdal gård på 1800-tallet, Nicolai Benjamin Cappelen.

"Ferja til Cappelen" var gratis for folk og den ble vedlikeholdt. De lot den kommunale ferja lenger oppe i elva forfalle. Cappelen's ferje ble altså senere erstattet av Teglverksbrua eller Jonassens bru.

... Hjellevannet rundt ...

På slutten av 1700-tallet ått tettbebyggelsen seg utover Prestegårdsgårdene og Farmarken, langs begge sider av veien ut til Fartangen – Oscarsgate.

Håndverkere og småindustri kom etter. Typisk var smeden og smia hans på Kruseplassen ved Skredderbekken. Ute på tungen bodde på 1800-tallet mange arbeidere knyttet til Jonassens virksomhet Langsmed Falkumelva oppstod en husrekke – Verkskata som altså ligger mellom Fartangen og Skredderbekkens utløp nær teglverket på Bakken.

Verkskata Foto:TAU

Jens Per Jensen, forfatter av Byminnebok nr.16 om *Bydelen Bakken*, gir oss godt innblikk i bydelens gamle historie.

Sitat:

”Teglverket på Bakken ble grunnlaget for Eduard Otto Jonassen ved Fartangen, nær Falkumelven. Han må ha vært en driftig og dyktig mann, som tok initiativ til mer enn sitt teglverk. Teglverket vokste raskt. Gjerpen bygds historie, bind II av Terje Christensen, angir disse tallene: I 1870 var verket på Fartangen oppe i en produksjon på 48.667 takstein og 47.340 murstein. Til sammenligning anføres at i 1833 var den samlede produksjon for 11 teglbrennerier i nedre Telemark og Bamble på 70.000 takstein og 51.000 murstein.

I 1870-årene kom industrireisningen for alvor. På Skotfoss ble det reist et tresliperi i 1872. Og i 1880 kom Skiens Cellulosefabrik på Vadrette. Dette førte til en reising av boliger på Strømdal og Gulset. Og behovet for bruforbindelser over Falkumelva meldte seg. Gulsetbroen ved Falkumlia ble ferdig i 1871. Like etterpå kom det bru ved Fartangen Teglverk: «Teglverksbroen», som også fikk navnet «Jonassens bro».

«Den førte over til Myren, hvor Løvenskiold senere bygde sitt tresliperi. Før broen kom, bruktes ferje over sundet, og ferjestedet var ved utløpet av Skredderbekken, senere «Torsnes sag». De gamle trebroene ble i 1903 avløst av Falkumbroen.”

Hele Bakken er i vår tid bebygd og integrert del av Skien. Men, når vi står på Fartangen og ser over mot Faret så kan vi med en smule fantasi forestille oss robåten som ligger dypt i vannet med flere Telemarksbønder om bord på vei inn til vår gamle kjøpstad. Kanskje er de på gjennomreise – ut i verden – eller kan hende det er årets bytur som skal gjennomføres?

... Hjellevannet rundt ...